

İNANÇ

AYLIK DERGİ

Cumhuriyetin

İÇİNDEKİLER

Cumhuriyetin 15 nci yıldönümü: N. Ali Küçüka

Büyük günümüzü yaşatan
Cumhuriyet } Sait Tokatlı

Veda (S. r) : E. Tugut

Türk inkılabında Cumhuriyet
devletinin üstünlüğü } Fehmi Erdoğan

Cumhuriyet Bayramında Öğ-
retmen B. rhan Sarıoğlu
tarafından söylenen nutuk

Cumhuriyet Bayramında Lise
talebesinden Samim Avcı
tarafından verilen söylev

Halkevi : . . . . .

Köycülerle Çiftçi köylülerimiz
arasında bir hasbihal } Ahmet Akşit

Irak Menzilleri (Tefrika) : Ata Lütü Özdi

Değirmenci (Hikâye) : Necip Rahmi Tokat

SAYI

20

Yılında

DENİZLİ

HALKEVİ

CUMHURİYET BASIMEVİ — DENİZLİ

Ulu Şefimiz Atatürk

Değerli Başvekilimiz Celâl Bayar

Sayın Dahiliye Vekili ve C. H. P. Genel
Sekreteri Şükrü Kaya

Değerli Valimiz Ekrem Engür

Halkevi Başkanı Esat Kaymakçı

İNANÇ

AYLIK HALKEVİ DERGİSİ

SAYI : 20

Birinci Teşrin 1938

İMTİYAZ SAHİBİ : ETEN MUTLU

Cumhuriyetin 15 nci Yıldönümü

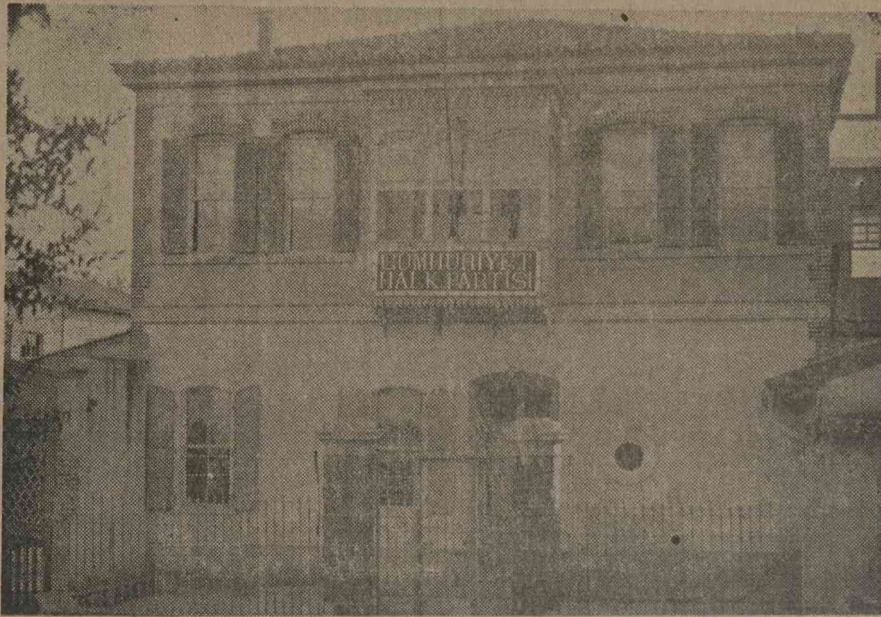
Büyük Türk milletinin derin ve uzun tarihinde en mühim dönüm noktalarından biri şüphe yok ki Cumhuriyet devridir. Cumhuriyet devri ile Türkiye içtimâî, siyasî ve iktisadî bakımdan yepyeni bir hayatiyete mazhar olmuştur.

Cumhuriyetle Türk milleti eski tabi olduğu zihniyet ve sistemden ayrılarak tam manasile (Garp alemine) iltihak etmiştir. (Aile) mefhumu artık şarklı ve Asyaî manadan ayrılarak garp ailesi sistemine girmiştir. Cemiyet hayatı artık yalnız erkeklerden mürekkep nakıs bir küme değil, kadının da girmesile hakikî ve tam manasını almıştır.

Siyasi ve medenî hukuk sahasında kadınla erkek tamamen müsavi tanınmıştır. Velhasıl bu günkü içtimâî bünyemiz inanılmıyacak bir sür'atle garblileşmektedir. Bu kadar seri bir inkılâba bu milletin bünyesi mütehammil midir? Ve bunu esaslı olarak kabul ve telâkki etmek mümkün midir? Bu sua-

li bana Anadolu'da içtimâî ve iktisadî mevzuda tetkikat yapan bir Amerikalı profesör sormuştu. Tereddüdsüz evet, diye cevap verdim. Birer birer saymağa bu satırların tahammülü olmıyan içtimâî inkılâblarımızın hiç biri tabîî ve mantikî çerçevenin dışında değildir. Bu inkılâblar esasen milletin tarihinde gömülü olan bir takım esaslardır ki Türk milletine asla yabancı ve yeni bir prensip değildir. Meselâ eskiden Türk aleminin muhtelif semtlerinde Türklerle temas eden muhtelif ecnebi seyyahlarının tetkik ve müşahedeleri kadının daima

Cumhuriyet Halk Partisi

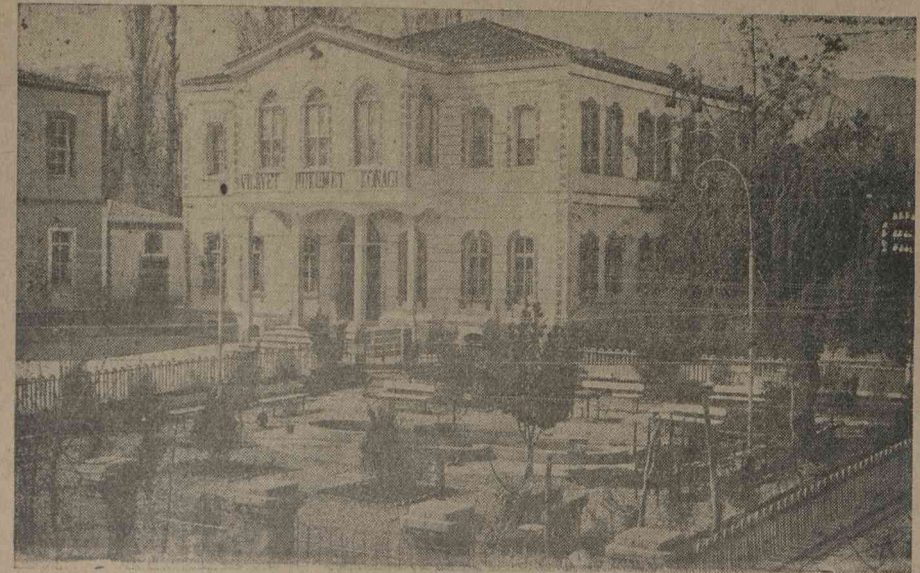
erkekle beraber olduğu ve onunla aynı hukuka mazhar olduğu yolundadır. Avrupada kadınlara karşı gösterilen yüksek hürmet Şovalyeler devrinde başlamıştır.

Şovalyelerin bunu Türk dünyasından iktibas ettikleri kat'i ve muhakkaktır. İbni Batuta Kırım'da bulunduğu bir tören münasebetiyle diyor ki: "Burada kadınlar erkek erkekler kadındır. Arabaya erkeklerden önce biniyorlar. Ve inerken erkeklerle takaddüm ediyorlar." Bu arap seyyahı Denizlide ve

Bursada gördüğü manzara karşısında kadının serbestiyetinden hayretle bahsediyor. Şu halde Türk inkılâbı millette esasen mevcut olan bir temayülü ifade etmektedir. Büyük Önderin kurduğu Kemalizm sisteminin en orijinal cephesi de budur.

Diğer siyasî ve iktisadî cephelerde de yapılan inkılâblar hep bu fikrin ve hep bu zihniyetin kendi sahalarında tebellür etmiş belîğ ifadeleridir.

Türk milleti daima millî istiklâli üzerinde çok kısıkanç davranmıştır. Ve her gittiği yerde müstakil ve daima hâkim olmak onun ebedî ve güzel şiarıdır. Sevr muahedesile tarihin bilmediği zamanlardanberi gök kubbesi altında hür ve müstakil olmuş bir milletin esir olmasının tabiatile imkân ve ihtimali]

Denizli Hükümet Konağı

yoktur. İşte siyasî varlığımızı tam ve sarîh manasile kurtarmak için yaptığımız büyük ve tarihi savaşın manası bu idi.

Fakat milletin tam ve sarîh bi. suretle kurtulması için iktisadî manada dahi hür olmak icap eder. İktisadî hürriyetini elde edemiyen ve hâkim olmıyan milletlerin tam manasile müstakil olduklarını tasavvur etmek bile mümkün değildir.

İşte bunun için Cumhuriyet Türkiye'sinin iktisadiyatta prensibi (Kendi kendine kifayet etmek) dir. Bunun için memleketi ilk endüstri plânımızla sanayileştirmeye teşebbüs ettik ve ikinci plânı daha geniş tuttuk Memleketin her tarafında şimdi artık çok bariz bir iktisadi hareket ve kalkınma vardır. Artık beş yıl sonra Türkiye her şeyi yapabilecek kuvvetli bir sanayi memleketi olacaktır.

Ziraatında sanayi ile birlikte daha büyük bir tarakkiye mazhar olacağı şüphesizdir.

Hülâsa Cumhuriyet Türkiye'sinin on beş yılda yaptığı işler İmparatorluk tarihinin hiç bir devrinde görülmüş ve tesadüf edilmiş şeyler değildir. Biz bu işleri hep Cumhuriyete medyunuz. Türk milleti Cumhuriyetin manasının bütün şümulünü temamlı idrak etmiş bulunmaktadır. ATATÜRK'ün çizdiği yol üstünde yürümekte ısrarla devam ederek çok yakın bir zamanda memleketimizi en ileri bir memleket haline getireceğimize sarsılmaz bir inanla bağlıyız.

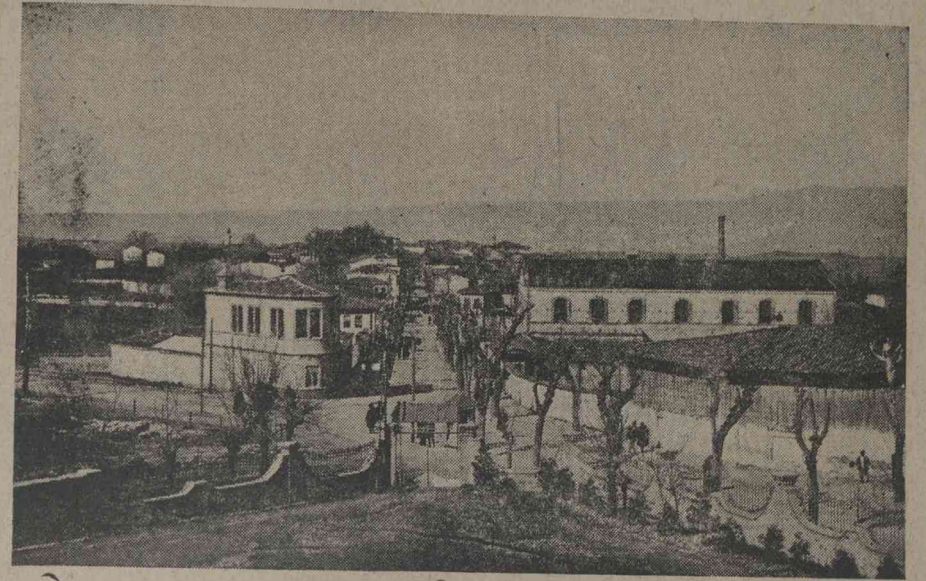
Denizli Saylavı
N. Ali Küçüka

Büyük günümüzü yaşatan Cümhuriyet

Yazan Sait Tokatlı

Bu gün Türk milleti en büyük bir gününü yaşıyor. On beş senelik Cümhuriyeti kazandıran millî mücadeleyi de hesaba katarak başarılan işleri, yapılan inkılâpları şöylece gözden geçirenler milletler içinde yaratılmış Türk harikalarını göreceklerdir.

Türk milleti bütün dünyaya şu hakikatı göstermiştir. ki :

Denizliden bir görünüş

istiklâlini kazanmak isteyen bir millet her şeyden evvel kendi silâhına, kendi millî fevranına, millî kudretine güvenmelidir.

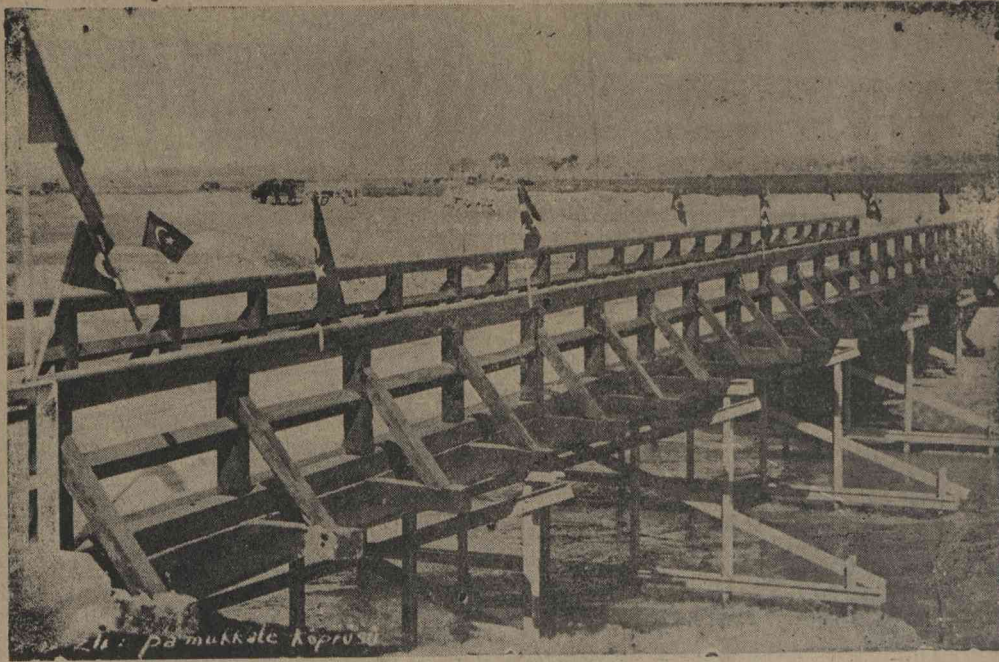
Bundan 20 sene evvel "yalnız dost milletlerin dosluğu ile bir millet istiklâline sahip olamaz, kendi varlığımız oldukça istiklâlimizi muhafaza edemeyiz düsturunu ortaya koyan Türk

milleti olmuştur,, Düsturunu tatbik sahasına intikal ettirerek sarsılmayan bir azim ve iman ile tahakkuk ettiren de milletin inkilâbın başı, Şefi ATATÜRK'tür.

Türk milletinin inkilâp yapmakta ve başarmakta çok mühim ve ince bir rol oynadığını tarih yeni hadiselerle bize göstermektedir.

Yalnız vaidlere, teminatlara güvenen millî silâhlarını kullanmasını bilmeyen milletlerin duçar olacağı akibeti Türk milleti nin daha evvelden sezerek böyle bir akibete düşmemek için

Denizli Pamukkale yolu üzerinde Mercan köprüsü kendi benliğinden fıskırttığı kudreti tam yerinde ve zammıdan kullanmış ve hedefe varmıştır.

Türk milleti başında inkilâp yapanlarda, daima şunu göz önünde tutmuşlardırki, her millet birbirine el uzatır. Dost milletin elini tutan bir millet muhakkak surette dostluğu millî kudretini kendi iradesile kullanmasına yarar bir hale getirmesini bilmelidir.

İnkilâbımız, her hanki bir millete şüphesiz bir surette yarayacak olan bu hakikatlar üzerinde yürümüş olmakla inkilâp prensibi gayesini elde etmiştir. İnkilâp milletin malı olmuştur. Dost milletlerin de dostluğu millî kudret üzerinde gayeye faideli kalmıştır.

Dünya hadiseleri karşısında bu bakımdan da Türk inkilâbı gittikçe sonsuz bir kıymet almaktadır. İnkilâbımızla Türk milleti bir çok milletlere örnek olacak enerji ve esaslar vermiştir. Dünya hadiseleri Türk milletinin böyle yapmakta çok haklı olduğunu da göstermiştir.

İnkilâbla Türk milleti mevcudlara atiyen gelecek nesillere ders vermekle kalmamış dünya hadiselerinden millî enerjiyi faidelendiren hissini almasını da bilmiştir.

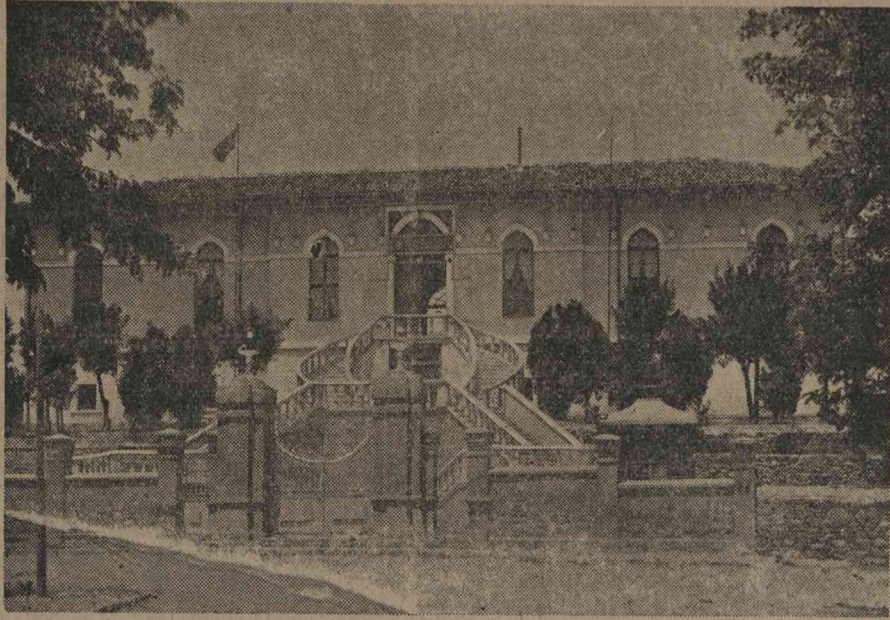
Türk milleti meziyetlerle millî varlığını en şümullü manasile kökleştirmiştir.

İnkilâbın gösterdiği gaye büyüktür. Türk milleti benliğini inkilâptan almıştır. Bu benliğin sahasını kamîyet ve keyfiyet itibarile genişlettirilmenin, artırmanın, sınırlarını bulmanın muhakkak bir zaruret ifade ettiğini inkilâbın şıartı bilmiştir.

Millî benliğini maddileştirerek maddî kuvvetlere ve maki-neye kalp etmenin lüzum ve ehemmiyetini ve bunsuz varlığın ve istiklâlinin muhafaza edilmeyeceğini yine inkilâbın daima işleyecek, feyizlendirecek bir prensibi addetmiştir.

Bu gayeyi başarmanın Türk milletinin en faziletli bir işi olduğunu öğrenen mesut inkilâbı, 15 inci yıl dönümünü işte bu gün kutluyoruz.

Memleket Hastanesi

Veda

Söyle, Nasıl bıraksın ellerim ellerini ?
Nasıl kopup ayrılısın gözlerim gözlerinden ?
Bugün sana vedâa gelebilmek için ben,
Parçaladım, kalbimin bütün emellerini.

Sus !.. söyleme, solmasın bu sessizliğin gülü,
Gözlerimiz konuşsun bugün hep ağlıyarak,
Sevgilim ellerini avuçlarımda bırak,
Ben onlardan alayım hicrana tahammülü.

Ah !.. ne olur, saatlar uzayup olsa asır,
Hiç vurmasa Trenin son acı kampanası,
Ve yahut yer tutmasın diye bu vedâ yası,
Beni sana bağliyan neler varsa kopar kır...

E. Tağal

Türk İnkilâbında Cumhuriyet devrinin üstünlüğü

Yazan: Fehmi Erdoğan

Her yıl Cumhuriyet bayramımızı kutlarken idrak ettiğimiz gün, diğer geçmiş asırlardaki büyük günlere nazaran mâna ve şümülünü, arasındaki münasebetleri tekrar ediyoruz. 15 sene gibi kısa bir zamanda bu üstünlük her zaman iftihar âbidesi halinde hayallerde tecessüm etmektedir. Türk dünyasında taşı ile, toprağı ile dile gelen zafer neşidelerinin coşkun tezahüratı kan, ölüm fışkıran harplerin şanlı bir neticisi olarak millî İstiklâl ve hürriyetimize sahip olduğumuz günleri unutturmıyor. Rüzgâr olan bir kuvvet dalgasile düşmanların ana vatandan silinip süpürülmesi, yabancı izi tutmayan topraklarımıza Türklüğü ile öğrenmek kudretini verdi. Türkiye böyle bir günde üstünde yaşayan asıl evlâdlarının mağrur basan adımları ile seve seve üstünde taşıyor. Bugün arkada kalan yıllardan daha mesuttur. Çünkü arkasında cansız bir yaşayış yatmaktadır. Onun her cephesi viran bir halde idi. Tamir edilmek istenen yerleri sırtmış takviye edilmek lâzım gelen tarafı iyi bir vasıtanın imarına mazhar olmamıştı.

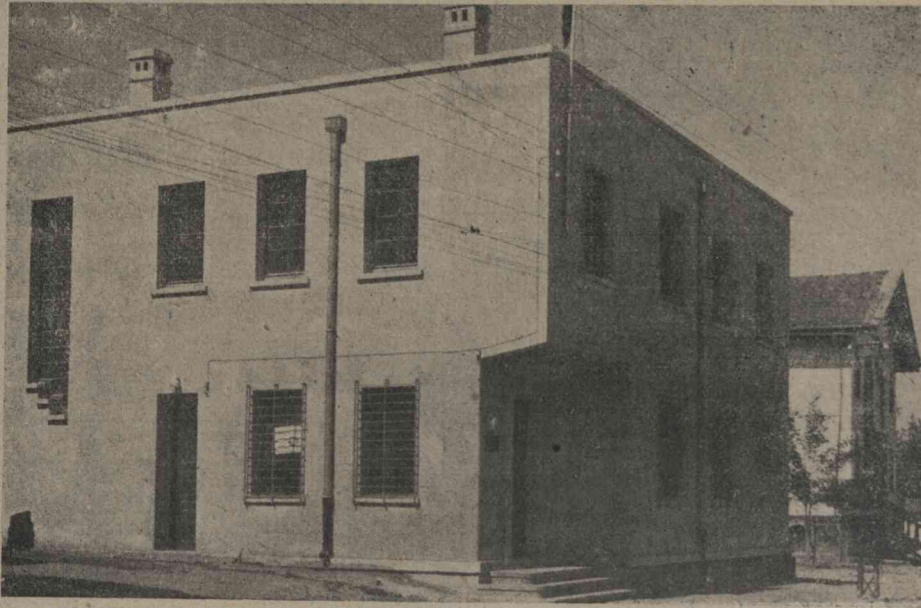
Yüz senedenberi bu yeniliği denediler Fıkâh mühtevası olmıyan bu işi boş bir kabuktan başka bir yenilik yapamadılar. Seneler geldi geçti. Ümmet zihniyeti taşıyan cemiyet hakiki hayatı göremedi. Edebiyatı; Sarayı, Padişahı ve islâmlığı terennüm etti. Muziği çok sesli, neş'e veren bir kompozisyon ihtiva etmedi. Sanat dinin her şeyi günaha boğan inanışı ile ileri gidemedi. Bu, arabin altı asır mütemadiyen kan ve dağ gibi Türk kellesi bahasına aşıladığı inanışı ile oldu.

Halbuki daha önceki zamanlara göz atarsak orta asyadan üç dünyanın dört iklimine zafer ve medeniyet haykıran Türk gür sesinin aksini dağda, taşda duydu. Altaylarda şimdiki be-

ya. zambaklar memleketine Karpatlardan Alplerin üstü kar ek-silmiyen tepelerine kadar bütün kavimlere fen götürdü. Cesaret, asalet, kahramanlık şarkılarını duyurdu.

Esir yaratmayan ruhi ile mazlum milletlere adil bir baş oldu. Akıp giden hayat gösteriyor ki. Türk adını taşıyan bu millet tarihin seyrince şanlı sahifeler bırakacak şekilde yaşamış gelmiştir. Yaradılışı, fazileti ile her yerde örnek olan bir nümune-i timsâl abidesi olarak kendini gösterdi. İşte Orta Asya medeniyeti, işte dört bir yana akınlar... Orta asyadan çıkacak açma bir medeniyet devresinde; coğrafi şartların değişmesiyle

Kültür Dairesi

dört bir yana göç eden Türk! Her yerdeki insanlara hayvan beslemeği, ziraatı, kanal açmayı, madenciliği öğretmedi mi? At üstünde gününü tamamlayan Türk atsız; muharebeyi insan oğlunun ne gibi cesaret ve hasletlere malik olduğunu dünya ufuklarına haykırmadı mı?

Hiyonklular, Hunlar, Göktürkler, Avarlar, İskitler Japon denizinden şimal denizine kadar ayağının altında kaynaşan in-

Denizli Lisesi

sanlar Türklüğün yüceliğini tanıtmadı mı? Sonra Cengiz, Timur, Saman oğulları, Harzemliler, Selçukiler kıt'alar fethederek tarih değiştiren Türk soylu kütelerinin şarkışını söyletmediler mi? Bunlar bize müstakil ve hür bir milletin şan veren manevî hazzını teneffüs ettiriyor.

Akın böyle devam ederken Arap manevî emperyalizmi Türk sinesinde altı asır yer tuttu. Osmanlılık telekkisi bu koca milleti içtimâi müesseselerile için için sardı. Başta halifelik tashyanların zoru ile Türklük ikiye bölündü. Birisi islâm inanişinin kurağını yanlış tefsir eden saray ve medrese, diğeri bozulmıyan harsı ile kendi kendiliğini terennüm eden köy. Bunlar senelerce ayrı akan birer ırmak gibi kendilerini dinlediler. Onbeş sene ne kadar şümüllü başarı verdi ki asırlarca ayrı yoldan akışana devam eden bu iki su yolunu birleştirdi. Senelerce anlaşılmıyan çaprazlama inanışla dünya ile ri inanışı ile telif edildi. Çaprazlama dediğim inanış şöyle idi: Biz hristiyan inanişinin icap ettirdiği ilâhiyet ve imancı

Denizli Gazi İlkokulu

düşüncesini almıştık. Hristiyanlar islâmîlığın kuranındaki akılcı, mantıkçı, tabiatçılığı olarak ona göre hareket etmişlerdir. Tabi buna Roma felsefesi ile eski Yunan zekâsını eklediler :

Bu terleme inamış altıyüz sene Türkün realist, hakikatçı düşüncesile birleşemiyerek bugün kendini buldu. Bugün makulü iyi, ileri, insanî olanı kendine şiar yaptı. Büyük felâketler gününde kanındaki kudreti keşfeden Atatürk ümitsiz günlerinde vicdanında bir seyir halinde belli olan hakikatı meydana koymakta gecikmedi. Kendinin dediği şöyle hulâsa edilebilir. “Ben Milletin inkişaf kabiliyetini bir millî sır gibi vicdanımda taşıyarak sırası geldikçe bütün içtimaî bünyemize tatbik ettirmek zorunda idim.”

Onbeş senelik ilerileyişin ilk günlerinde bunları söyleyen Büyük Şef milletin dünya ölçüsü ile denk medeniyet ve kültür yaratmak yolunda bir an geri kalmıyacağını biliyordu. Bu-

gün garp tekniğini, Avrupa usullerini alarak kendi ruhumuzla telif etmeğe ve yaratılan varlıklarda Türklüğü hissediyoruz. Cepheden cepheye koşmalar, muhtelif Milletlerle temas etmeler, zekâ ve tecrübemiz üzerine büyük başarı temin edilecek hisseler verdi. İnönüler; maddî varlığın, iktisadiyatın kıymetini; Sakarya topraklarında evlâtlarının kan kokusu ile destan yaratan millî kudretimizin bütünlüğünü, büyük zafer: kat kat fazla mukavemetleri devirecek olan Türk kumandanının tabiyetini ve Türk kanındaki kudreti anlattı. Üstünde senelerce bölünmez bir çelik kütle halinde döküldüğü ana yurdun ne büyük kıvılcımlar yaratan bir örs olduğunu cihana tanıttı. Dize gelen düşmanlar önlerinde biraz evvel uzanan kurbanın ayağa kalkarak başlarına vurduğu kılıcın hangi kudretle kalktığına şaşılar. Onbeş yıl onbeş asrın geriliğini bir çırpıda önledi. Yıldırımlar halkeden bir Atanın şimşekli Türkiyesi, gün geçtikçe en ileri medeniyetler seviyesine daha çok ulaşacak!.. İlelebet tarihinde gerilik yazdığını yazacaktır. İşte dağ gibi karşımızda duran on beş sene ! . . . . .

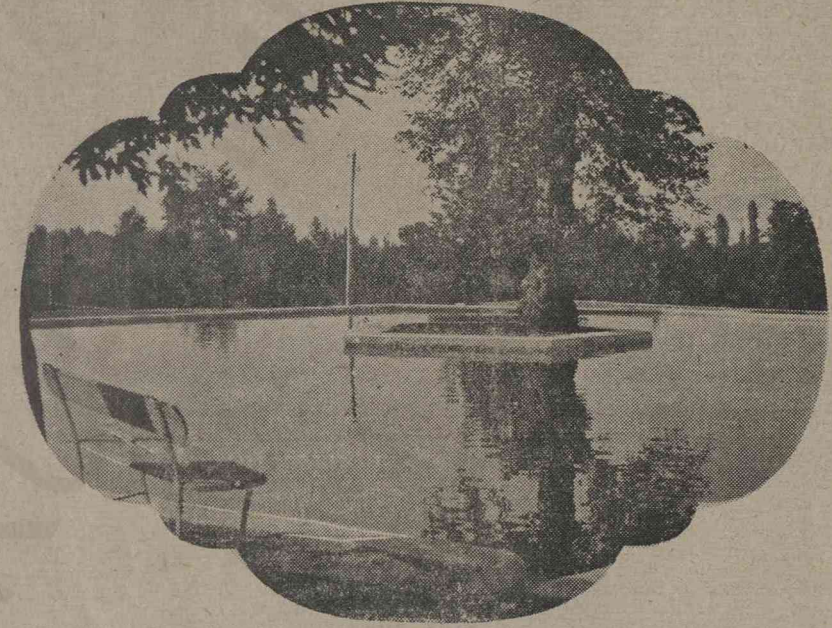
Belediye bahçesinden bir görünüş

Cumhuriyet Bayramında

Öğretmen Burhan Saraçoğlu Tarafından Söylenen Nutuk:

Buğün sevgili Cumhuriyetimizin 15 nci yıldönümünü kutluyoruz. bize ne mutlu ki demokrasinin hakim olduğu yurdu-muzda en iyi idare şekli olan Cumhuriyeti 15 yıldan beri se-ve seve yaşatmaktayız ve ilelebet yaşatacağız. Çünkü Cum-huriyetin yaptığı inkılâpları ve onun faydalı neticelerini gör-mekteyiz.

Cumhuriyetin feyizli neticelerinden olan muhtelif sahalar-daki inkılâplarımızla ve bu inkılâbımızın değerli bir farikası Türk istiklâlini de beraber almış olmasıdır. İnkılâp ve istiklâl, bunların her ikisi de başarılması çok zor olan eserlerdir. Bun-ların her ikisini birden başarmak Türk inkılâbının diğer mil-letlerdeki inkılâplardan üstünlüğünü temin eder. İnkılâp; bir milletin iç hayatındaki değişikliktir. Yani, gerilik ve fénalık-

Denizli İncilipınar

ların atılıp yerine iyilik ve yeniliğin konmasıdır. İstiklâl de; dış hayatı korumağa ve dış varlığı tamamen göstermekten ibaret olduğuna göre bir yandan iç bir yandan da dışdaki düş-manlara karşı koymak lâzımdır.

Türk inkılâbının başlarında, Türk toprakları muhtelif düş-manlar tarafından istilâ edilmiş bir vaziyette idi. Dünyanın hiç bir yerinde inkılâp bu vaziyette başlamamıştır. Onsekizin-ci asırda Fransa inkılâbı olurken Valmy muharebesi müstes-na diğer bütün harpler Fransız topraklarının dışında olmuş-tur. Amerika istiklâl mücadelesi olurken iç hayatlarında göze batacak müşkülât hiç bir zaman zuhur etmemişti. Halbuki bi-zim kurtuluş ve inkılâbımızın daha başlarında bir yandan yur-da ayak basmış düşmanlarla çarpışılırken bir yandan da içi-mizden kurt gibi kemiren geri kafalı grupların mukavemetle-ri ile karşılaşmış iç ve dış düşmanları bertaraf etmek zorlu-ğu baş göstermişti. Her hangi bir savaşta galip gelmenin ye-gâne yolu evvelâ düşmanın birini, sonra diğerini ezmektir.

Halbuki Türk ulusu muvaffak olmak için inkılâp ve istiklâli birden başarmak bütün unsurlarla aynı zamanda uğraşmak mecburiyetinde kalmıştır.

Türk milleti aynı zamanda iç ve dış düşmanlarıyla uğraşmak zorunda kaldığı için istiklâl ve inkılâbı ayrı ayrı birini ötekinden sonra başarmak mümkün değildi. İstiklâl ve inkılâbımızın başlarında vaziyeti tetkik edecek olursak o zaman dış savaşta muvaffak olmak ve halkı o hedefe çevirmek için Padişah ile beraber görünmek lâzım geliyordu. Halbuki o zaman

Mezbehadan bir görünüş

Padişah denilen enerjisi olmiyan karışık kanlı adam düşmanlarla bir olmuş yurdumuza saldıran düşman ordularıyla el birlik ederek bazı soysuz kimselerden mürekkep kuvayi inzibatiye denilen serserileri millî kuvvetler üzerine göndermişti. Hattâ düşman askerlerinin girdiği yerlerde silâhına sarılan öz Türk çocuklarının galeyânını bastırmak, düşmana kolaylık göstermek için (işgâl muvakkattır sakin olunuz) diye halkı uyutmağa çalışıyordu. O zaman milletin bir kısmı mühimmi düşmana, karşı koymanın lüzumunu anlatmakla beraber asıl hakikatı anlayamıyor, Padişah düşmanın aleyhindedir sanıyordu. Asıl hakikatı halka izah etmek o zaman güçtü.

İstiklâl ve inkılâp bu iki unsur Türkiyemizin istikbale yükselmesinde ona mesnet olduğunu tanımak lâzımdır.

İstiklâl, inkılâpsız yaşamaz; inkılâp da istiklâlsiz olmaz. Biz şimdiki halde başardığımız bütün inkılâpları yapmış olsaydık yani şapka, harf, yazıda yenilik yapar lâik, halkçı ve Devletçi olsaydıkta istiklâl cihetinden Osmanlı hükûmetinin vaziyetinde olsaydık acaba istikbalimizden emin olur muyduk?

Muhtelif sahalarda inkılâp yapmış olsaydık meselâ ; kapitülasyonları lâğvetmemiş olsak yabancı malların yurdumuza serbestçe girmesine mani olamasaydık ekonomik istiklâle kavuşmuş olur muyduk?

Başka bir cihetten Türk kadını Kamutayda rey sahibi olurken diğer cihetten yurdumuzda adâletin dağıtılmasında yabancılar işe karışsalar şerefimizi, haysiyetimizi korumuş olur muyduk ?

Bunun bir de aksini düşünelim: Lozanda kazanılan şerefli muahede ile istiklâlimizi bütün dünyaya tanıtırken diğer yünden içtimaî hayatımızda birer nikrop gibi zararlı olan tekkel, üfürükçülük yerinde kalsaydı, amelî mektepler yerine iskolâstik bir müessese olan medreseler devam etseydi çocuklarımıza amelî bilgiler yerine hâlâ karışık kitapları okutmakta devam etseydik ileri gitmemiz mümkün olur muydu ?

Türk inkılâp ve istiklâli birbirinden ayrılmıyan iki unsurdur. Biri olmadan diğerinin yaşayamayacağı muhakkaktır. O halde Türk hayatının iki önemli desteği olan bu iki mefhumu aynı sevgi aynı kıymetle göksümüze basmak mecburiyetindeyiz. Onları yaşatmak ve yarının nesillerine bugünkünden daha parlak olarak teslim etmeliyiz. Yalnız inkılâbı yapmış ve istiklâli kazanmış Türkiye değil, onların ikisini de başarmış bir Türkiye, bizim bugünkü Türkiyemizdir. Başı dik olarak ak ve güler yüzlü aydınlık istikbâl yolunda ilerliyor ve ilerleyecektir. Bize bugünleri gösteren klavuzluğu ile yurdu kurtaran büyük Atatürk yaşasın ve onu yetiştiren büyük Türk milleti yaşasın...

Bürhan Saraçoğlu

Denizli Delikliçinar ve Ayar saati

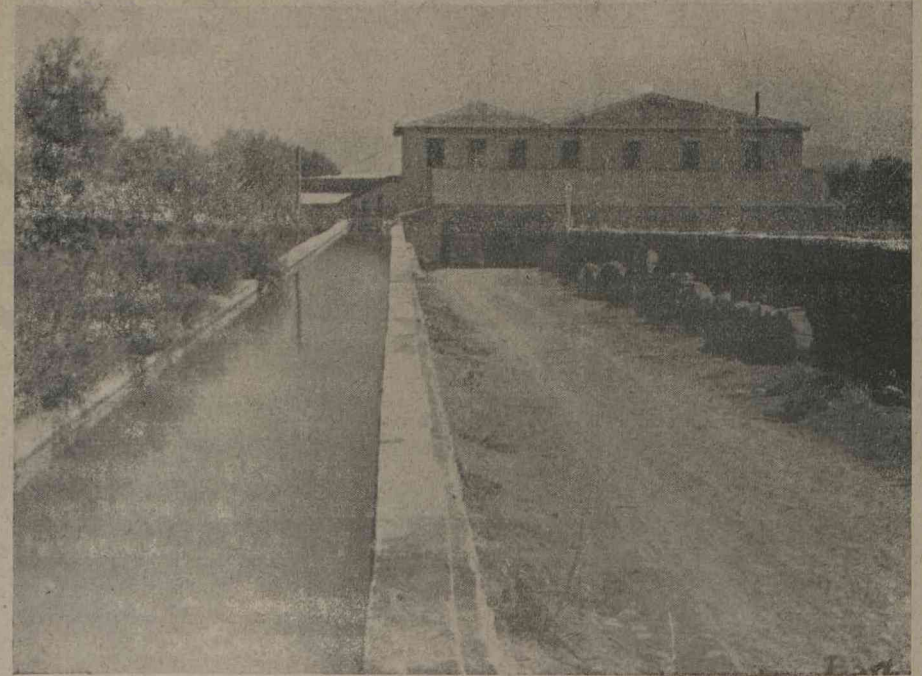
Cumhuriyet Bayramında

Lise Tal. Samim Avcı tarafından verilen Söylev:

Sayın Yurtdaşılarım :

Bugün Cumhuriyetin 15 nci yıldönümünü kutlamak için burada toplanmış bulunuyoruz. Bu kutsal günün hakikî değerini ve bu günün, ne gibi şartlar içinde doğduğunu sizlere kendi iktidarımın yettiği kadar anlatmak isterim.

Düşününüz ki yurtdaşılarım ! Memleket yıllarca cahil Padişahların istipdat pençesi altında eriyip gidiyor. Vatanın zengin ve mümbit bucakları düşmanların istilâsında. Halk dehşetten tiril tiril titriyor. Türk yabancı üniformanın hakimiyetini tanımak istemiyor. Gölgesinde doğup büyüdüğü ay yıldıza hasret. Bütün bu zillet Türkün namusunu kirletiyor.

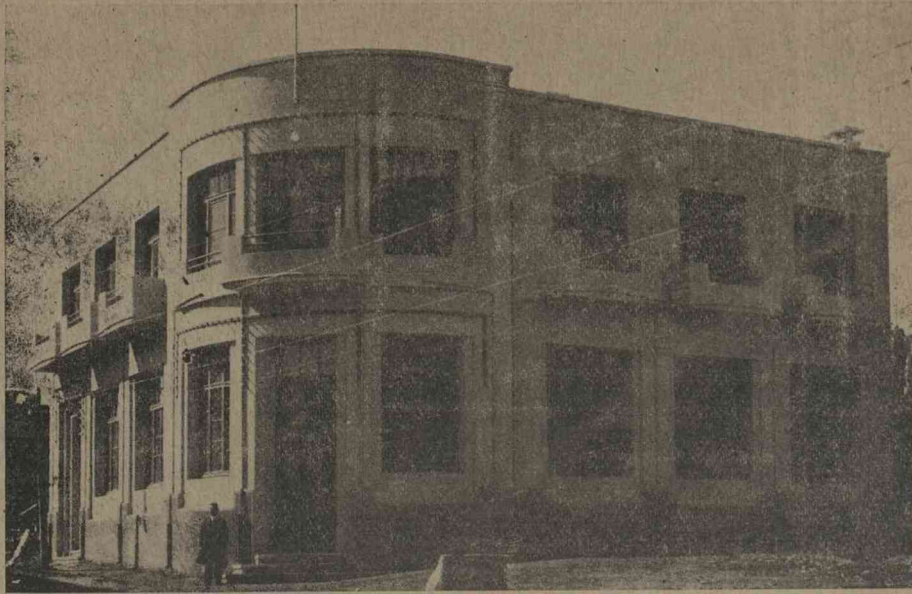
Şemşi Terakki Tabak fabrikasının uzaktan görünüşü ve Su yolu

İşte bu zamanda gecenin matemli karanlığına doğan bir güneş gibi Samsundan beliren bir Türk dehası düşmana karşı ilk siperini kazıyor düşman fennî silâhla mücehhez. Biz ise şarkın tevekkül felsefesi içinde benliğimizi kaybetmiş bir haldeyiz. Fakat son bir gayret daha lâzım. Öyle ya Türkün şeref ve namusuna dokunulduğu zaman her yerde köpürmüş bir arslan kesildiğini kim yanlıyabilir. Savaş Çok çetin. Her yerde mâsum kanı akıyor. Düşman Türkün maneviyatı ve tükenmez azim ve gayreti karşısında hasta ve bitap. Bu hastalık en nihayet Akdeniz kıyılarında Türk süngüsü altında son ne-

fesini vererek ölümle neticeleniyor.

Şimdi Vatanın her karışı Türk kanı ile yıkanmış, tertemiz kendi süngümüzle kazandığımız haklarımızın beynelmilel tasdi-ki için Lozandayız. Müzakereler çok çetin. Avrupa devlet murahhasları bizimle anlaşmaktan çekiniyorlar. Sebebi açıktır.

Denizli Şehir Oteli

Karşılarında Osmanlı imparatorluğunun dedikleri, hasta adam var sanıyorlar. Mustafa Kemalın yarattığı şerefli, müstakil Türkiye'yi tanımak istemiyorlar.

Fakat Türkün azim ve iradesi, Atatürkün rehberliğiyle neler başarılmadı.

Nihayet malûmunuz olan Lozan muahedesi imzalanıyor. Artık istiklâlimizi, devletimizin tamamiyetini kazanmış bulunuyoruz. Bu genç ve yeni devleti şekillendirmek lâzım. Esasen üç sene süren istiklâl savaşının devamı müddetince Anadoludaki yeni devlet (Hakimiyet Milletindir) esasına göre idare olunuyordu.

29/Teşrinevvel 1923 de Cumhuriyet resmen de ilân edildi. Atatürk ittifakla Cumhurreisi seçildi.

İşte Vatan ve Millete feyiz ve nûr getiren Cumhuriyetin 15 nci yılındayız. Bu feyizli idare sisteminin ve yüce dâhi Atatürkümüzün yüksek direktiflerle her yıl bir cihan yarattık.

Garbın bir asırlık medeniyetini 15 yıl gibi az bir zamana sığdıran bu deha dünyanın hayranlığını kendine çekiyor. Şimdi kuvvetliyiz, hem de pek çok kuvvetli.

Avrupanın kükremiş arslanlarını Almanya, Atlas okyanusunun dehşetli balinası İngiltere ve diğer devletler dostluğumuz kazanmak için adeta birbirleriyle müsabaka halindedirler.

Bütün bunlardan ilham alarak yeni yıla daha muhteşem bir surette hazırlanmamız için durmadan çalışmalyız.

Atatürk'e ve onun Cumhuriyetine güvenen ve ondan hız alan biz gençlik Vatan ve Milleti selâmetini Ulu Şefimizin buyruğu ile sırtımızda taşıyoruz. Bu yük gerçekte ağırdır, hem de çok ağırdır. Fakat bunu hafifletmek bizim iyi hazırlanmamıza bağlıdır. Yarına hazırlanmak dünü bilmekle olur.

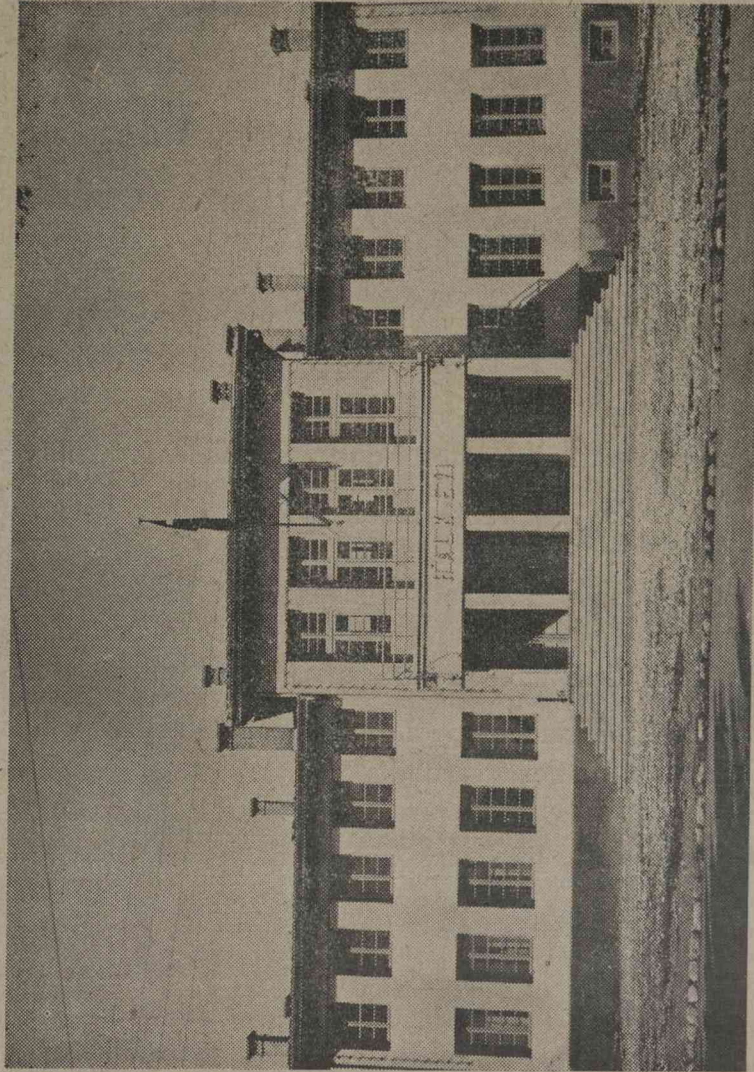
Varol, ey Cumhuriyetin kurucusu ve Türk Milletinin halâskârı Ulu Önder, varol!...

Varol, Cumhuriyetin dayandığı kahraman ordu!

Varol, ey asaletini alnında taşıyan namus timsali yüce Türk ulusu.

Denizli Halkevi

HALKEVİ

Denizli Halkevi, 1932 yılında ilk olarak açılan on dört Halkevi arasındadır. Önceleri Çaytaşındaki eski Türkocağı binasında çalışmış 50 bin liraya mal olan bu günkü binasına 1933 te, Cumhuriyetin Onuncu yılında, geçmiştir. 9 Komitesi daha ilk gününden itibaren çalışmaya başlanmıştır. Bu komiteler kendilerinden beklenen işleri büyük bir gayretle başarmaya çalışmışlardır. Bu gün elde edilen netice, hiç şüphesiz sevinmeye değer. Evimizin açılışından bugüne kadar yaptığı işler aşağıda kısaca gösterilmiştir.

Demirtaş Köprüsü

I — Şimdiye kadar türlü mevzularda 128 Konferans verilmiş ve 60345 dinleyici gelmiştir

II — Temsil kolu tarafından verilen 76 temsilde 45250 seyirci bulunmuştur.

III — 5 Nakış — dikiş, 4 Yerli mallar, 1 Resim, 1 İpek koyası sergisi açılmış ve bunları 58639 kişi ziyaret etmiştir.

IV — Dil seferberliği münasebetiyle 2672 Öztürkçe kelime derlenmiş, Tarama dergisi fasikülleri tetkik edilerek dil kurumuna 2490 fiş gönderilmiştir.

V — Müzik kolu tarafından 8 konserde 5700 ayrıca harçten verilen konserde 1200 dinleyici bulunmuştur.

VI — 19 Halk türküsü bestelenmiştir.

Halkevi Nakış Dikiş sergisinden birköşe

VII — 25 Parça sazdan mürekkep bir bando teşkil edilmiştir.

VIII — Halk dersahaneleri ve Kurslar Komitesi tarafından her yıl Dikiş — Nakış kursu açılmış ve her devrede (50) talebe yetiştirilmiştir. Bundan başka muhtelif mevsimlerde Fransızca, İngilizce, Daktilo, Fotoğrafçılık, Resim, güzel yazı kursları açılmıştır.

IX — Sosyal yardım komitesi tarafından 186 köyde köylünün sıhhi durumu incelenmiş, reçeteleri yazılmış ve ilâçları da verilmiştir.

X = 4 Köyde Ziraat usulleri ve fennî aşıcılık gösterilmiş, 3 köyde de, avcılar ve ağaç dikme bayramı yapılmıştır.

XI — 7 Köyün birleşik suları temin edilmiştir.

XII — Köylülere sıhhi öğütler veren 8 Broşür çıkarılmış ve dağıtılmıştır.

XIII — 2250 Mevcutlu bir kütüphane tesis edilmiştir.

XIV — Her ay çıkarılan İnanç adında bir dergisi vardır.

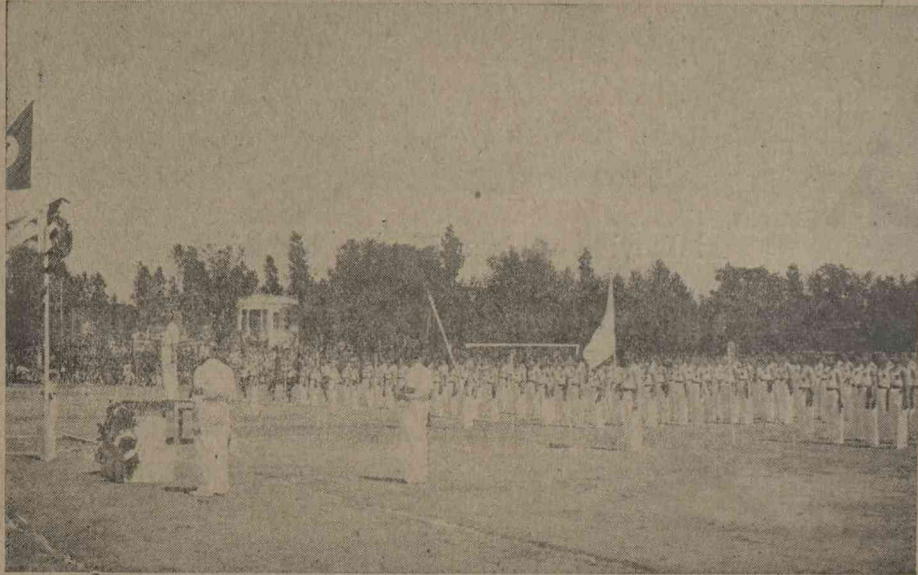
Halkevi Koza sergisinden bir köşe

XV — Spor kolu tarafından 500,1060,2200 kilometrelik üç büyük Bisiklet turu başarıyla tamamlanmıştır.

Geçen yıl Cumhuriyet bayramından görünüş

19 Mayıs Spor Bayramından bir görünüş

Eskihisar Köyünde Başak bayramında İlbaşımız Ekrem Engür Söylev söylerken

Köycülerle Çiftçi Köylülerimiz Arasında Bir Hasbihâl

Dünya medeniyetinin başlaması çiftçilikle beraber olduğu biliniyor. Çiftçilik de hemen tamamen köylerde yapılıyor. Bilhassa bizim köylerimizde koyu bir çiftçilik hüküm sürdüğü görülüyor. Bunun için hükümetimiz her köylüyü toprak sahibi etmek, varlığını sağlamak ve bu varlığı aynı zamanda birlikle yürüterek çoğaltmak istiyor. Görgülerini bilgilerini arttırmak için ve daha ziyade refaha kavuşmaları yönünden usuller, kanunlar yapıyor. Ziraî kongreler, açıyor.

Hulâsa : Cumhuriyet hükümetimiz Devletin temeli olan köylüyü çok düşünüyor. Bunun için vazifeler ödevler veriyor.

Halkevlerinde köylüleri yükseltmek ve varlıklarını çoğaltmak üzere bir de köycüler komitesi açmış bulunuyor. Bu komitenin yegâne ödevi köylülerle beraber düşünmek ve köylülere öncül olup büyük faydalar temin etmektir.

Köycüler köylüye yol gösterip bilgilerini görgülerini artırmak için sözle ve gösteri ile çalışmakta iken köylümüzün durması doğru değildir. Çünkü yalnız lâfla hasbihalle, kayır-

Köy mümessilleri ile Köycüler komitesi Halkevi salonunda bir toplantıda

makla, acımakla iş yürümez. Köylünün de karşılıklı öğütlere kulak verip, gösterilere dikkat edip açılması lâzımdır.

Köyci köylünün her yönden durumuna göre çalışırken köylü de gücünün yettiği kadar çalışmalı ve savaşmalıdır. Ve daima gösterilen yolları takip ederek yürümelidir.

Herhangi bir köyden birisi köyünde bağ dikmiş üzümünü yemiş, o birisi meyve dikmiş yemişinden faydalanmış, o birisi toprağına göre buğday ve emsali hububat ekmiş kazanmış olduğunu görünce diğerleri o noktaya koşuyorlar. Fakat bu

zaman kaybetmeğe sebep oluyor. O halde köycülerin gösterdiği ekim dikim yolları tecrübe mahsulü olduğundan her köylü faydalı sözlere ve gösterilere zaman kaybetmeden koşmalıdır. Bilhassa bizim köylülerimiz görgüye çok muhtaç bulunuyorlar. Hattâ şehirlerimiz dâhi görgü ihtiyacından kurtulamıyor. Meselâ herhangi bir şehirli servet sahibi adam Un fabrikası sayesinde kazanmış ise diğer para sahipleri de bunu görerek ihtiyacı düşünmiyerek o cihete koşuyorlar.

Memleketimizde iplik fabrikasına, konserve, kiremit, dokuma, tahan, çeltik fabrikalarına ihtiyaç var iken görmedikleri için o cihete cesaret edemiyorlar. Bunun için görmek ve göstermenin halk üzerinde büyük tesiri bulunduğu görülüyor.

Ege mıntıkasının çok güzel bir ili olan ve tabiaten çok zengin bulunan yeşil Denizlimizde bu saydıklarımız fabrikaların bulunması ne kadar arzu edilir şeylerden ve ne kadar çok gelir getirir müesseselerden olduğu ilk bakışta gözden kaçmıyor. Şehirlerimizde bu ihtiyaç yani gösterme ihtiyacı görme ihtiyacı varken köylerimizde de olacağı pek tabiidir.

Gerçi Cumhuriyet köylüsü her yönden eski köylüye benzemez. Eskiden köylerde okul yoktu. Olanlara dâhi okuyucu bulmak çok güçtü. Bugün ise binlerce çocuk babası mektep, mektep diye bağıyor; okul istiyor. Eskiden köylerde doktor kelimesi korkunç bir isim telekki edilirken ve hastaneler ölüm yuvası sanılırken; bugün doktorlar derman verici hastanelerde şefkat acağı diyerek candan anılıyor. Eskiden pulluk gibi fennî ziraat aleti kullanmak toprağın bereketini kaçırıyor diye söylenirken bu gün her nevi pulluk, demir saban Traktör ve saire gibi fenni alât, zirraiye temin edilmesine çalışılıyor ve elde edemiyenlerde ah kudretim olsada ben de bir pulluk alsa'yım diye göğüs geçiriyor.

Eskiden de hayvancılığımız vardı. Amma hayvan hastalıklarına karşı fenni tedbirler alan Baytarlarımızdan saklanılıyor hayvanlar kaçırılıyordu.

Bu gün aman ne olurdu hastalık yok amma belki de

vardır süphile bir Baytar da bizim köye gelse uğrasa diye dileklerde bulunuluyor.

Eskiden köylü ağaç kıymetini hiç bilmezken ve bilhassa yabancı ağaçların aşılama usuliyile faydalarını bilmezken bu gün her köylü ağaç ve ağaçlık ne demek olduğunu anlamış ve anlamakta, bilhassa meyveli ağaç üzerinde, hele bağcılıkta yorulmadan usanmadan çalışıyor. Bu hal bize gösteriyor ki köylümüz öncül'e muhtaç ve rehberlere can kulağını asarak sözlerini dinler ve gelir yollarını aşk ile aramaktadır. Eski-den köyden köye hatta köylerinin içinde bile düzgün bir yolları olmadığı gibi pazar ve şehre gelecek, kasabaya gidecek yollarıda yoktu. Bu gün yapılan yollar üzerinde kolayca nakliyatlarını görerek her yerde bir yol derdi başlamış ve her köyden köye bile Hükûmetimizin delâletiyle yollar yapıyor. Eskiden Hükûmet kapusundan çekinen, kaçan köylümüz vastalar ararken bu gün hükûmeti severde derdini en büyüklerine bizzat anlatmaktan çekinmiyor.

Köylülerimiz görgüden ve bilgiden istifade etmeli, kurak ekim, sulak ekim yollarını fenni surette yapmalı. Bilhassa güz nadası, bahar nadası, arı tohum, türlü ekim üzerinde fazla çalışmalı nümune tarlaları yaparak imece usuliyile tecrübeler yapmalı, bunu kendilerine bir yıkılmaz sarsılmaz ihtiyat edinmelidir. Hayvancılığada ehemmiyet vermelidir.

Bizim hayvanlarımız çok ari cinsler olduğu ve Amerikaya bile bizim Asyamızdan at ve türlü hayvan götürüldüğü halde bizim onlardan geri kalmamız eskiden bakımsızlığın neticesi olmuştur. Binaenaleyh çok büyük adımlarla köylümüz yürü-meli ve eski zararları çabuk telâfi etmeğe çalışmalıyız.

Hulâsa: Köycülerle köylüler yan yana başbaşa gelerek çalışıp gelir kaynaklarını kuvvetlendirmeli ve çoğaltmalıdır.

Köycüler Komitesinden
Ahmed Akşit

Irak menzilleri

Tefrika № 12

Yıl 1914 Genel savaşta

Yazan : Atalutfi Özdil

Hastalardan bir de hastalık kazanırsan, gönlüm buna razı olmaz, dedim. Hemen ellerime sarıldı :

— Sen benim kusuruma bakma diye yalvardı . . Yaşınız benden genç olsada , zabitler bizim babamızdır dedi . Bizim bu konuşmamızdan uzun boylu bir neferin yanımıza geldiğini gördüm. Bu adam Iraklı idi. Eski hırsızlardan birisi imiş. Benden, yakındaki bir köye çıkmak için izin istedi; biraz komanya alacağını dedi. Çok geçmeden Dicle kenarında bir kaç çadırdan ibaret bir aşiretin bulunduğu yere yanaştık. Nöbetçi çavuşu yanıma geldi.

- 36 Nefer hastalıktan ölmüştü. Bunları karaya çıkarmak muvafık değil dubalardan birinin anbarlarını boşalttım. Bunun içine istif ettirdim. En son ölüyü pek güçlkle getirdiler. Bursanın Domaniç kasabasıdan Yusuf adında bir pehlivan daha, çepken ve camadanı çıkarmamış, üstüne yalnız bir asker kaputu giymiş silâhlığının arasından askerlik cüzdanını bulduk, boş sayfalarında kurşun kalemi ile yazılmış bir kaç satır vardı.

— Bu da geçer yahu: amma deler de geçer, diye ilâve etmiş. Bunları gördükçe kan ağlamaya başladım. Yemekten ve içmekten nefret ettim. İşte bu anda bizim mahut hırsız nefer geldi. Elide piliçle iki küpeç tere yağı vardı. Çıbanlı yüzü gülümsüyordu. Kirli çapa dişlerini göstererek, Bağdada kadar yiyeceğimiz çıktı dedi.

Bunları nerede buldun? diye sordum. Kaça aldın? dedim. O gözlerini kırparak:

— A.. efendi üzümünü yede bağını sorma. dedi.

Bu söz doktorun hoşuna gitti, neferin arkasını okşayarak:

— Haydi kızartta akşama getir, dedi... Fakat benim namusuma dokundu. İşte dedim Arıpları böyle isyan ettiriyoruz. Onlar da bizi böyle soyacaklar dedim. Dolu dizgin bir süva-

ri karşıdan geliyordu. Yanınıza yaklaşınca durdu. Ve bana bir telgraf verdi. Acele okudum:

(Enver Paşa Bağda da gelmiştir. Gece yarısı önünüze çıkacak tetik durun. Ayağınızı denk alın.) Diyordu. Hemen doktora gösterdim.

Vapurda temizliğe başladık. Dubanın içindeki 36 ölü kerkin ve ağır bir koku neşrediyordu. Bu kokuyu izale için üzerlerine kireç ve naftalin serptirdim. Büyük bir muşamba ile her tarafını sıkıca örtturdüm. Kumandan gelmezden evvel Dicle kenarındaki kariyelerden birine yetişmek için kaptana emir verdik. Uykusuz ve yorgun bir halde gece gündüz gidiyoruz. Feryat ve figan arasında bu uzun yolculuk öyle can sıkıcı bir şey ki.. Bir öğle vakti Aziziyeye geldik. Arkamızdan bir vapur düdüğü çalıyordu. Meğer Enver Paşa bizim haberimiz yokken cepheye inerek teftişini yapmış ve dönüşüyordu. Bize dur emri verildi. Tekrar vapurda temizlik yaptır-dım. Vapur açıkta demir attı. Hamdiye vapurundaki Enver Paşa caketini giyiyordu. Sandalları indirdiler. Kaptan ve doktorlarla birlikte vapuru gezdik. Çarkın yanındaki hâlâlara 10 kadar zayıf ve dizanterili asker, çınl çıplak sıralanmışlar ve bir teviye bağrışıyorlardı.

— Aman kardaşım çabuk çıkın, bizimde sıkıntımız var. Hemen kamçıya elime aldım ve bağırdım:

— Her kes yataklarına marş.. Bir dakika içinde hastaları yerine yatırdım. Güverte ve helâları yıkattırdım. Başkumandan maiyetile birlikte vapurumuza yanaştı. Ben kaptan ve İngiliz doktoru ile bir sıra olduk. Tekmil pusulasını hazırladım. Kızıl yüzlü ve Alman bıyıklı sert bir kumandan sandaldan vapura çıktı. Tekmili verdim. Hemen gezmeğe çıktı. Bana sordu:

— Hastaları verdiğin suyu göreyim. Dedi. Her köşe başındaki su dolu gaz tenekelerini gösterdim. Üzerleri temiz çarşaflarla örtülü idi.

— Bunlar nasıl su? Cevap verdim:

— İlkimmiş ve durulmuş Dicle suyudur. Gülümsedi.

— İlkimmek sözünü şimdi duydum. Dedi ve doğruca İngi-

liz Jenerallerinin yanına gitti; Enver Paşa onlarla konuşarak hatırlarını soruyordu:

— Bu haller muharebe icabıdır. Hep böyle birbirimize misafir oluyoruz.

Sultan sonra hepsi unutulur. Barış olunca dostluk geri gelir. Diyordu. İhtiyar hindilere benziyen İngiliz Jeneralleri ayakta revarans yapıyorlar ve başlarıle Türk Kumandanını selâmlıyorlardı. Enver Paşa İngiliz doktoru ile konuşup çayla süt denişmemi söyledi. Bunu evvelce de yapmıştık.

Her tarafı gezdikten sonra geldiği gibi çekilip gitti. Vapurları hareket edince bizde yola çıktık. Ertesi gün vapurun üzerinde üç İngiliz tayyaresi hayli dolaştıktan ve korku verdikten sonra hiç bir bomba atmadan gittiler. Diclenin sağ s:hilinde Bugayla iskelesine yanaştık. Orda nahiye müdürü vekili ile bir hoca yanımıza geldiler. 36 ölüye karaya çıkardım.

Hoca efendi sordu:

— Bunların techiz ve tekfin masrafını kim verecektir?

— Bunların masrafı yoktur. Şehitler iç çamaşırlarile gömülürler. Yalnız yüksek ve temiz bir yerde şehitlik yapınız. Etrafını duvarlarla çevirip bir mermec dikiğiniz ve bunun üzerine size verdiğim künyeleri kazdırınız.

Uykusuz ve kanlı gözlerimi hocaya dikdim, ve.

Böyle değil midir? Hoca sakallarını sıvazlıyarak:

— Elhak böyledir dedi.

Hareket ettik. Nehrin sol sahilinden gidiyoruz. Yeşillik ve ağaçlık bir yere geldik. Bir bölük asker karadan cepheye iniyorlarmış. Burada mula vermişler. Neferlerinden biri hastalanmış sedye ile taşıyorlardı. Vapura teslim etmek istedi. Fakat nefer ağlıyarak yüzbaşıya yalvardı ve bölüğünden ayrılmadı.

— Türk askerinin yuvası kendi bölüğünün içerisindeydi dedi. Halbuki bunlar Irak cephesindeki siperlere gidiyorlardı. Vedalaşarak ayrıldık. Geri kalan neferlerle ilâç ve pansumanları hazırlattım. Pepe İngiliz doktoru ile geri kalan yaralıların yaralarını pansuman ettik. Çorbalarını yidirdik ve yatırdık. 18 neferimden 12 si hastalanmıştı. Vazifeye giden nöbetçi neferler verdiğim işlere canla başla sarıldılar ve vapuru dezenfekte ettirdim.

Hikâye :

« Değirmenci kız »

— Yazan: N. Rahmi Tokat —

Köşkün bahçesinde yemeklerini yiyen misafirler Nasraddin Hoca hikâyelerinden, tarihe temasla da şark sultanlarının o muhteşem hayatlarından, efsaneleşmiş Hint masallarından bahsediyorlardı.

Şezlonguna uzanmış bir fabrika drektörü gibi söz alan mühendis Bay Zeki de iki ay evvel dönmüş olduğu doğu Anadolu seyahati hatıralarından anlatmaya koyuldu:

— Güzelim doğu anadolunun çamlık tepelerinde şirin yaylaların kokulu havalarını içime sindire, sindire dolaştım. Bir gün, yine bir köy yolu yapısı için bana köy yolculuğu düştü. Yabancı olduğum bu yerlerde bana arkadaşlık yapacak bir klavuza ihtiyacım vardı. Bunu temin ettim.

Kılavuzum 40—45 yaşlarında iri yapılı, sakı burma bıyıklı bir yayla adamıydı.

Bulutlara boy veren dağların üstünde şahin ve kartal seslerini duya, duya işte onunla tam bir ay arkadaşlık yaptım. Onun karışık alnında toplanmış hatlar gün görmüşlüğüne isbata kâfidir. O bu yerleri karış, karış gezmiş hatta ömrünce bu yollardan gelüp geçmiş ihtiyar bir kurt sanki!. Avını gözetliyen vahşi kuşların sert bakışlarını saklıyan göz bebeklerinde olgun fakat gizli manalar görülür. At üzerinde dik duruşu uzakları gözleyişi, onun sakin haline esatiri bir kahraman süsü veriyordu.

Yola koyulduk!... Bir hayli zaman sükût içerisinde yürüdük. Dolaştığımız, üzerinde gezindiğimiz bu yerler için kendinden izahat isteyecektim. O benim bu arzumu hissetmiş olacak ki,

— Beyim, dedi. Şurasını görüyormusun ? hani şu ileride kara gölgeli uçurum varya?

— Evet..

— İşte onun hemen kuzeyinde bir pınar vardır. Oraya (Akpınar) derler. Gideceğimiz köy buraya tam üç saat, şimdi

değirmene çıkacağız. Hele atını mahmuzla da oradan, buralarını daha iyi seyrederisin.

Bu ihtiyar kurt; sözünü bitirmesile gözümünden kaybolması bir oldu. Bir bulut gibi akdı gitti. Ardından ona yetişmek için çabalayan ben, (Kervan geçmez) bu yerlerde aczimi anlıyordum. At üstünde durmasını şaşırانلار için dörtnal yapmak ölüme koşmak demektir.

Ağır, ağır ovayı açtım. Bir çeyrek saat sonra klavuzumun yanına gelebildim. Ayaklarım ta diz kapaklarından bağlarını çözmüş mecalsiz, halsiz bir hale gelmişti. O bir şellâlenin kenarındaki yaşlı ağaç göğdesine sırtını dayamış sigarasını tellendirip duruyordu. Yanına geldiğim vakit alaylı bir lisanla haykırdı.

— Burası iyidir beyim dedi. Yorgunluğumuzu giderir buyurun oturun.

Atımı bağladım. Yamacına acemi bir zeybek gibi bağdaşımı kuruverdim. Tabakasını çıkarıp bana uzattı. Şimdi sigaralarımızı tüttürmeğe başladık. Burası hakikaten çok güzel bir yerdi. Buralarda insan bam başka bir hayat yüklenmiş gibi hafifliyor, neşeleniyor.

Baştan başa yeşile bürünmüş kırlar, çamlı beller taşıyan nazlı tepeler ... Vadilerde dağlara memleket türküleri çağıran pınarlar!.. Bu tabiat (Prima donna) ları hep ayaklarımızın altında.. Kılavuzum elile şellâleyi göstererek:

— Nasıl bey; beğendin mi? dedi.

Bu geniş su mecrasının etrafına dizilmiş ince salkım söğütlerinin muntazam dekaru karşısında hayranlıklarımı tutamadım. Burada tabiat sanki gelinleşmişti

(İşte tanrının özendiği levha bu) dedim.

Köpüyen taşan sular duamsı bir fısıltı ile burada insana müjdeli saatler vâdediyordu.

Akşamın alacalığında; bu güzelim su diyarının koynunda kendimi perilerin aşığı, sevdazede bir insan olarak gördüm.

Anladım ki burada şairin nutku tutulacak, evet burada edibin kalemi felce uğrayacak. Daldığımı anlıyan arkadaşım beni rüyamdan ayırdı.

— Babam bir yörük beğiydi dedi. Sürüsü, parası bol itibarlı bir adamdı. Bakma âşar yüzünden sonraları düşmüş.

Bir gün beni uşaklarından birile şu karsıdaki değirmene zahire üğüttürmek için yolladı. Solumuzdaki şu beyaz taşlı binanın önüne geldiğimiz zaman (Akpınar) istikâmetinden kara bulut halinde bir atlı gürühunun tozu dumana katarak bize doğru seyirttiklerini gördüm.

O zamanlar bu dağlarda soygunculuğu çıkmış insan sürülerine azmı raslardık?.. Çok şükür devlete şimdi o belâlarda kalmadı.

Umurlandım. Uşağa atlıları gösterdim.

Ne soğuk kanlı imiş o beyim, herifin tüyü bile oynamadı.

Sıgarasını üst üste çeken ihtiyarın pala bıyıklarını okşayan akşam yelinin cilveside yerinde idi.

Sözümü keserek :

—Şimdi birerde sade kahve isterdi. Değil mi Memiş dayı?.. diye takıldım. gülerek cevap verdi :

— Deme keyfimize!.. Düşündü. Mevzuunu buldu. İlâne etti. Değirmene gelmiştik. Yükleri indirdik. O zaman bu değirmenin (Bahar) adında güzel bir Çerkes kızı döndürüyordu. Aman beyim o ne güzeldi ne güzel ?.. Görmüş olaydın çıldırır ona aşık olurdun vallahi !.. Kalçalarına kadar inen o uzun saçları. hele o gül endamı hangi dilbere nasip olur ki!.. Onun yanında senin akça kavağın siteminden ölür doğrusu. Ne işe.. Yükleri endirince dursun ağa:

— İşte yükler Bahar dedi. Yarına hazırlansın

— Olur ağam. Değirmeni düzelttik gayri. merak etme yarına hazırlanır. deyişi hala kulağımdadır.

Gün karadağa varınca biz köy yolunu tutturduk. Sansa boğazına geldiğimizde uzaktan üst üste bir kaç el silâh sesi bir takım çağırışlar, bağırışlar duyduk. İlk defa aklıma gelen şey eşkiyalar oldu.

(Köy soyuluyor.) dedim. Yolumuzun ilerisinden bize doğru nal sesleri geliyordu. Dursun ağa ile sık çalılıkların arasına gizlendik. Atlılar ecel kırbacı gibi keskin şakırtılarile gelüp geçtiler. En önden geçeni tanıyıştım. Bu delikanlıya (Tamzaralı kel Hasan) derlerdi.

Çitlerden çıktık. yolun üzerinde kan izleri gördüm. Uşak benden evvel haykırdı:

— Kız kaçırdılar!... içlerinden biri yaralı.. acaba kaçırılan kimdi?.. İşte burası belli değil. Ertesi gün üğüdülen onu almağa yalnız gittim. Baktım ki değirmenin kapısı kapalıydı. Orada oynayan çocuklardan birisine sordum. Değirmenci kızın epeydir gelmediğini öğrendim.

İşte o gün istemeye, istemeye inandım ki kaçırılan (Bahar) mış!.. Elim boş köye döndüm. Orada da bu güzel kızın acı ölüm haberlerini almıyayım mı?..

Artık kılavuzumun daha söyleyecek halikalmamıştı. Nutku tutulmuş, rengi uçmuştu. Gözlerinin dolduğunu gördüm.

— Geç kalacağız kalkalım dedim.

Kalktık atları bindik yolumuza koyulduk.

Güneş artık temamilen veda mendilini sallamış dağların ardına gizlenmişti. Ses yok.. seda yok!.. öldürücü, hazine bir sükûnet içinde yürüyoruz. Memiş dayının ağzı artık açılmıyor; gözleri bir noktaya dikilmiş olduğu halde gidiyor, ilerleyiyor.

Bir saat daha gittik. Burada daha acı manzaralarla karşılaştım. Uzaktan akşamın bu içli saatlerinde şimdi bir kaval sesi ağlıyordu. Ruhumu bürüyen nameler arasında kalbimin dolduğunu anladım onun sesinden melâlle karışık bir yalvarma, benliğe sinen ateşli bir akış vardı. O ses koca dağların bağrına burgulanıp doluyor. Yüksek ormanların kalbinden imdat istiyordu sanki !..

Benimde bu yabancı iklimin yabancı dağlarında sürüsünü gaybetmiş çobanlardan ne farkım vardı. diye düşünüyorum. Ağır, ağır çölde aldatıcı serapların ardına düşmüş kervanlar gibi gidiyoruz. İçimizde bir emel, gönlümüzde dolu biri stekle!.

Taşsız bir toprak yığını önünde ak sakalları göbeğine dayanmış bir çobana rastladık. Kavalı çalan buydu! ..

Sürüleri karşı tepelerden meleyişlerle inerken çobanın

sararmış titrek ellerinde bir mızrap gönlümün en hassas tel-
lerine dokunuyordu.

Kılavuzuma sordum:

— Bu çoban kim? bu mezar ne?....

Bu ürberiş sahnesi içinde benliğine sinmiş ızdırapları bel-
li eden bir lisanla seslendi.

— Ah!... dedi. Güzel değirmenci kızın sevgilisi bu beyim.
Her akşam gün batışında buraya gelir, kaval çalar... ağlar!..
Bakın gözlerine perdeyi görmediniz mi?..

— Evet...

— Ağlamaktan ...

— Görmeyor demek şimdi?

— Öyle!...

Gögsünü şişirip boşalttıktan sonra:

— Bu çoban Öksüz Ömer, bu mezardaki (Bahar) dedi.

Saygıya lâyık bu aşık çobanın önünde tüylerim ürpere,
ürpere durdum. Başımı önüme eğerek söylendim:

— Bu kadar gam bir ömrün sırtına çok gelmez mi çoban
dedim.

O Bana:

— Gamın yüklü olmazki ömrün sırtına yüklensin oğul. diye
cevap verdi.

İçimden doğan duayı kabrine üfelediğim Bahara..

Ve ihtiyara:

— Kabrinde nurla yat değirmenci kız, sanada saburlar
dilerim baba ihtiyar diye akşamın en acı hüznünü kalbime
döke, döke kılavuzumla tekrar yoluma koyuldum.

Flatı - 12,5 - kuruştur.

Halkevlerinde çıkan Dergiler

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Keç günde bir ÇIKTIĞI</u>
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Akın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	"
Elâziz	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminönü	Halk Bilgisi Hb.	"
Gireson	Aksu	"
Isparta	Ün	"
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Konya	Konya	Aylık
Manisa	Gediz	"
Merzifon	Taşan	"
Milâs	Yeni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niksar	Ülker	"
Trabzon	İnan	"
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Dıranaz	"